

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer,
Justitsområdet og Ligestilling

Compliance
Postboks 1033
3900 Nuuk
Tlf.: 70 1234
Fax 34 7705
banken@banken.gl
www.banken.gl

20. november 2023

Grønlandsbankens bemærkninger til lov om lokale mineralaktiviteter

Naalakkersuisut har den 12. oktober 2023 fremsat forslag til Inatsisartutlov om lokale mineralaktiviteter i forlængelse af den ikrafttrådte Inatsisartutlov nr. 26 af 13-06-2023 om mineralaktiviteter (tidligere råstofloven). Dette giver banken anledning til en række overvejelser.

Nationalbanken udgav 1. november 2023 en rapport om den grønlandske økonomi. På linje med bl.a. Naalakkersuisuts egne og økonomisk råds vurderinger blev der endnu engang fokuseret på Grønlands afhængighed af bloktilskud og fiskerierhvervet. Dertil kommer en demografisk udvikling, der vil lægge pres på Grønlands løbende indtægter.

GrønlandsBANKEN er naturligvis enig i, at Selvstyret søger en mere differentieret erhvervsudvikling, hvor blandt andet turisme og råstoffer skal sikre en fremtidig finansiering af grønlandsk velfærd.

Både råstofsektoren og turismesektoren kræver store investeringer for at kunne virkeliggøre det potentiale der er i Grønland. Råstofsektoren er særligt kendetegnet ved **kun** at kunne udvikle sig ved, at der kommer meget betydelige udefrakommende investeringer. Har Selvstyret et reelt ønske om at udvikle råstofsektoren i Grønland er det nødvendigt, at rammebetingelserne for råstofselskaberne er forudsigelige, transparente og konkurrencedygtige og i det hele taget er genkendelige og anerkendte i forhold til rammebetingelser i andre dele af verden.

GrønlandsBANKEN mener det er nødvendigt, at Selvstyret sikrer sig, at råstofselskaberne ser Grønland som et attraktivt sted at investere langsigtet risikovilligt kapital.

Det nye i lovforslaget er blandt andet, at lokale mineralaktiviteter har fået sin egen lov. På baggrund af en række ændringer ønsker Naalakkersuisut at gå væk fra småskalalicenser som en integreret del af lov om mineralaktiviteter, der regulerer de store selskaber. Det kan være en fornuftig ide at udskille lokale mineralaktiviteter i sin egen lov fordi brugerne af denne lov er væsentlig anderledes end de selskaber, der bliver reguleret efter lov om mineralaktiviteter. Imidlertid er det vigtigt, at der ikke opstår konflikter mellem de to lovgivninger.

Banken mener at det kan have potentielle synergieffekter at have både lokale små aktører og større udenlandske virksomheder som aktive aktører i Grønland. Imidlertid synes det ikke at være disse synergieffekter der er i centrum for lov om lokale mineralaktiviteter.

Lov om lokale mineralaktiviteter lægger op til friere rammer for lokale mineralaktiviteter blandt andet fjernelse af 100.000 kroners grænse for lokales indsamling og brydning af mineraler samt bliver rammerne for "råstofturisme" italesat. Banken ser forslaget som en mere pragmatisk tilgang til at lokale aktører kan finde, og tjene penge på, også højværdi mineraler. Dette opfatter banken som positivt. Dels er det en naturlig forlængelse af allemandsretten til den fælles jord og dels kan det fremme en naturlig lokal forankring af lokal viden om det geologiske Grønland.

En ret åbenbar synergieffekt ved at have lokale, der udøver mineralaktiviteter er, at dette kan afdække ressourceanvendelse som de større selskaber ikke har haft fokus på. Desværre fremmer lovforslaget ikke et potentielt samarbejde og fælles interesse.

Væsentligste ændring i forhold til tidligere er en indskrænkning af, hvad banken ser som efterforsknings-selskabers eksklusivret til at efterforske et område uden konkurrerende interesser. Denne eksklusivitet er nødvendig for selskaberne til dels at udføre geologiske undersøgelser og dels at sandsynliggøre overfor investorer, at der er en forretningsmulighed i at undersøge et geografisk afgrænset område. Kan det overfor potentielle investorer ikke længere blive godtgjort, at der er tale om en eksklusivret, vil det påvirke investeringscasen.

Ligeledes virker det uheldigt, at lovforslaget kan have den konsekvens at der i et område, der er dækket af en efterforskningstilladelse, bliver givet mulighed for lokale aktører at foretage udnyttelse af mineraler, hvor de samme lokale aktører **ikke** tidligere har haft nogen interesse i at indsamle mineraler. Det virker ligeledes åbenlyst forkert at et selskab, der har efterforskningstilladelse til eksempelvis at lede efter diamanter, ikke må udnytte tilladelsen mens alle andre må gå ind i efterforskningsområdet og udtage diamantmateriale.

Derimod kan banken se en pointe i at lokale aktører, der har haft en interesse i et område forud for en efterforskningstilladelse, fortsat kan opsamle mineraler til at understøtte for eksempel en husflids produktion. Dette virker i særlig grad uproblematisk, der hvor de lokale aktører udnytter mineraler, som ikke er genstand for efterforskningstilladelsen eksempelvis fedtsten og smykkesten (der ikke er højværdi mineraler). Dog skal det antageligvis sikres at eksempelvis fedtstensindsamling ikke sker samtidig med anden råstofefterforskning på samme sted.

Her vil lovforslaget med fordel kunne beskrive kriterier nødvendige for at sandsynliggøre en tidligere interesse i et område f.eks. dokumentation for husflid produktion (årsopgørelser etc.). I sådanne situationer er det egentlig kun sikkerhed og færdselsforhold i området, der kan blive gjort til genstand for en konflikt

GrønlandsBANKEN finder at lov om lokale mineralaktiviteter er for unuanceret ved at give en lovbaseret ret til uden tilladelse at udnytte mineraler i et område, der allerede er omfattet af en eksklusiv efterforskningstilladelse til et mineselskab. Banken anbefaler, at Naalakkersuisut forud for vedtagelsen får afklaret om der kan være tale om ekspropriation ved eksisterende efterforskningstilladelser. Forslaget kan potentielt problematisere Grønlands attraktivitet som investeringsland for råstofefterforskning.

Derudover virker hensynet til eksisterende lokal udnyttelse i et efterforskningsområde uproportional med den meget vidtgående lovændring forslaget lægger op til. Der kunne opnås samme beskyttelse ved at indskrive i efterforskningstilladelsen, at dokumenteret og velbegrunnet lokal udnyttelse af en række mineraler skal kunne kræves respekteres.

Det kunne eventuelt også indgå i forundersøgelserne, at lokale aktører kan forhåndsanmelde deres interesse i efterforskningsområdet. Dermed kan efterforskningsselskaberne fra start vurdere omfanget af interessen. I det omfang et efterforskningsselskab ikke respekterer lokale aktørers opsamlingsret vil det hermed være et brud på vilkårene i efterforskningstilladelsen og dette kan indgå som et selvstændigt punkt i vurderingen af om selskabet skal have en udnyttelsestilladelse senere hen.

Det vil efter bankens vurdering være et tilstrækkeligt stærkt værn for lokale aktørers interesser. Derudover vil en mere aktiv koordinering mellem mineselskaber, lokale aktører og Departementet for råstoffer også kunne skabe en bredere samarbejde og interesse i råstofsektoren i Grønland. Dertil bliver det muligt for Departementet for råstoffer at sikre sig, at sikkerheden ved at færdes i efterforskningsområderne bliver opretholdt.

GrønlandsBANKEN finder at lovforslaget fremstår forhastet og ubalanceret og potentielt er skadeligt for muligheden for at sikre efterforskningsselskaber som det grønlandske samfund gerne vil have til at investere.

I stedet for en "dem mod os" tankegang kan Naalakkersuisut fremme et aktivt samarbejde, der tilgodeser lokale aktørers historiske rettigheder og muligheden for at udvikle en fremtidig råstofsektor i international klasse.

Inussiarnersumik inuulluarit / Med venlig hilsen
GrønlandsBANKEN

Martin Kviesgaard
Bankdirektør

Torsteen Overgaard
Complianceansvarlig